

A fizetési mérleg alakulása 2007. II. negyedév

Az MNB a meghirdetett adatközzételi és -felülvizsgálati gyakorlatával összhangban 2007. szeptember 28-án először publikálja a 2007. II. negyedéves fizetésimérleg-statisztikákat, és módosítja 2007. I. negyedéves, továbbá a 2005. és 2006. éves adatokat.

A revízió eredményeként a folyó fizetési mérleg hiánya 2005-ben csökkent 77 millió euróval, 2006-ban pedig 652 millió euróval nőtt. A felülről számított nettó külső finanszírozási képesség az utolsó egy évben a GDP közel 1 százalékával csökkent, de trendje nem változott.

1. ábra

- A *közvetlen tőkebefektetésekre* vonatkozóan beépítésre kerültek a 2006. évi vállalati mérleg- és jövedelembeszámoló alapján kitöltött vállalati kérdőívek adatai. A 2006. évi statisztikákban az eddig publikált becült újrabefektetett jövedelem értéket felváltotta a kérdőívek adatai alapján számított előzetes adat, s ugyanez érvényes a 2007-es osztlékre is. A 2007-re vonatkozó adózott eredmény a 2008. júniusában beküldendő vállalati éves kérdőívek feldolgozásáig továbbra is becült adat marad, de az új 2006. évi adatok figyelembe vételével változott.
- A sajtóközleményben - az eddigieknek megfelelően -, a közgazdaságilag értelmezhető, speciális célú vállalatok nélküli fizetésimérleg-adatokat mutatjuk be. A honlapon azonban megtalálható mind a speciális célú vállalatok nélküli, mind pedig az azokat is tartalmazó fizetésimérleg- és állományi statisztika. A

negyedéves idősoros táblában 2006 I. negyedétől a speciális célú vállalatok nélküli adatokkal folytatódnak az idősorok.¹

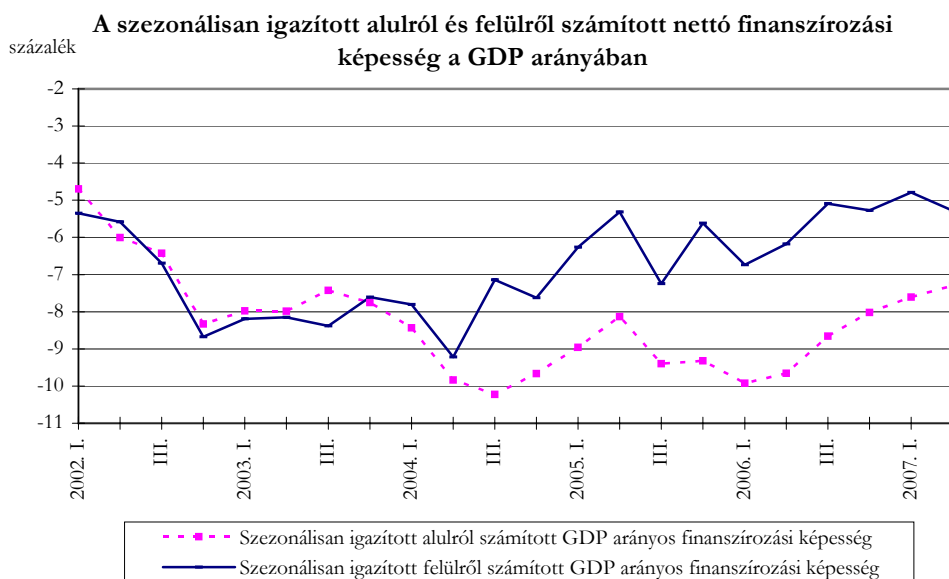
A *KSH-forrású* adatok közül az *idegenforgalom* elszámolásának módszertanát a KSH megváltoztatta: módosította az adatok tartalmát. Egyrészt mind az idegenforgalmi bevételből, mind a kiadásból kiszűrésre került a nemzetközi személyszállítás költsége, másrészt pedig a kiadás adatokat megtisztították a külföldi utazáshoz kapcsolódó, de belföldi fogyasztásnak minősülő (azaz rezidens szolgáltatóktól vásárolt) tételektől. A fizetési mérleg publikációs és revíziós politikájának megfelelően az MNB 2005-ig visszamenőleg átvezette idősorain a változásokat.

A módszertan megváltozásának és a normál adatfelülvizsgálatnak az eredményeképpen mind a bevétel-, mind a kiadásforgalom alacsonyabb lett a korábban publikáltnál. Mivel a változás a kiadást nagyobb mértékben érintette, ezért az idegenforgalmi bevételi többlet 2005-ben 309 millió, 2006-ban 177 millió, 2007. I. negyedévben pedig 96 millió euróval nagyobb lett.

A KSH ugyancsak revideálta a nemzeti számlák összeállításához felhasznált 2006. évi *áruforgalmi* adatait is. A változások eredményeként az áruforgalom hiánya 2006-ban 502 millió euróval nagyobb lett a korábban publikált adatokhoz képest. Kisebb mértékben módosult a 2005. évi hiány, amely 30 millió euróval lett nagyobb, illetve a 2007 I. negyedéves többlet, amely 50 millió euróval nőtt.

A negyedéves adatok alapján 2007 II. negyedévében a külfölddel szemben fennálló finanszírozási igény (a folyó fizetési mérleg és a tőkemérleg együttes hiánya) az előző negyedévhez képest növekedett. Értéke 1668 millió euro, a szezonális hatások kiszűrésével 1243 millió euro, ami a GDP 5,3 százaléka. Forintban számítva a II. negyedéves nettó finanszírozási igény értéke 335 milliárd forint. A pénzügyi mérleg egyenlegeként adódó úgynevezett alulról számított külső finanszírozási igény a II. negyedévben 1950 millió euro, szezonálisan kiigazítva 1839 millió euro, ami a GDP 7,3 százalékát tette ki². (2. ábra)

2. ábra

¹ A speciális célú vállalatok (SCV-k) fizetési mérlegben történő elszámolásáról az MNB honlapján a módszertani megjegyzések között, illetve a 2006. június végi sajtóközleményben található részletesebb leírás.

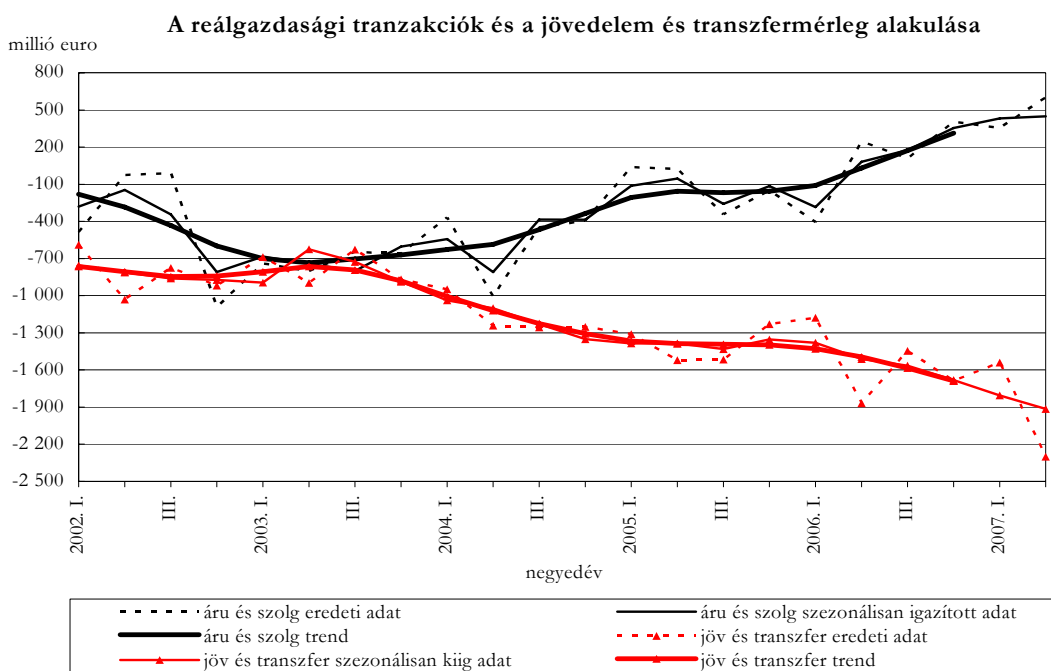
² A két oldalról számított mutató közötti eltérés a fizetési mérleg tévedések és kihagyások során jelenik meg. Az eltérés okairól részletesebben lásd a [2005. szeptemberi fizetési mérleg sajtótájékoztatót](#).

A folyó fizetési mérleg alakulása

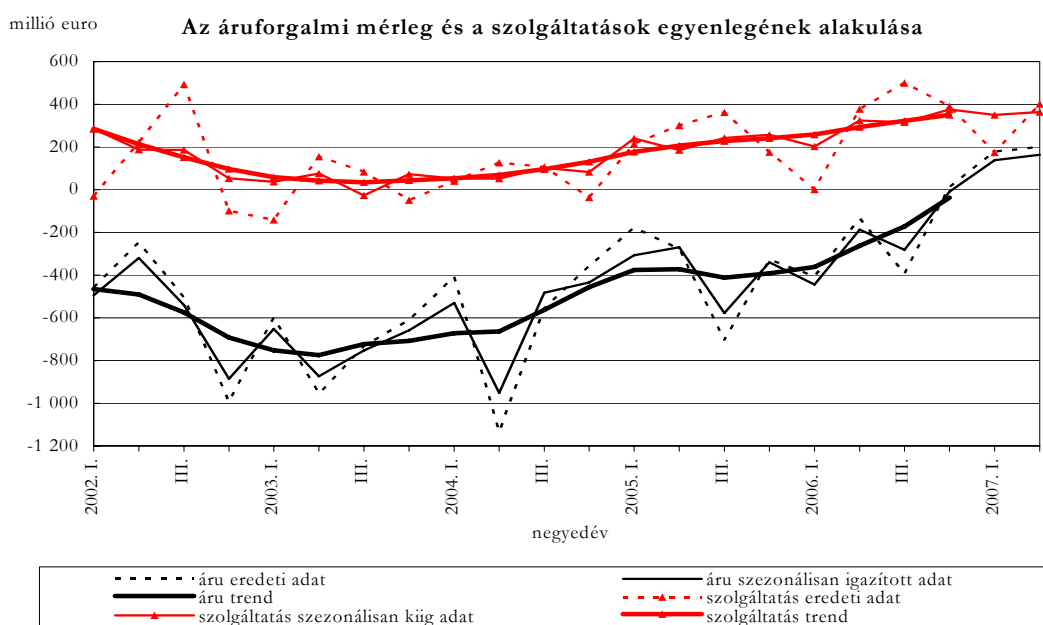
A folyó fizetési mérleg hiánya 2007 második negyedében 1700 millió euro volt, ami a szezonális hatásoktól megtisztítva 1455 millió euro. Bár a hiány az előző negyedévhez képest a második negyedévben nőtt, a növekedés mértéke azonban sokkal kisebb a szezonális hatások kiszűrésével. A reálgazdasági tranzakciókban a szezonális hatásokat kiszűrve alig történt elmozdulás, a jövedelmeken keletkezett hiány egyenletesen nő. (3. ábra)

A reálgazdasági folyamatok közül az áruforgalom egyenlege továbbra is pozitív, a szezonális hatásoktól megtisztítottan eléri a 164 millió eurót, a kiigazítottan érték 200 millió euro, míg a szolgáltatások többlete a szezonális hatásoktól megtisztítottan 364 millió euro, a kiigazítottan adat 401 millió euro. (4. ábra)

3. ábra

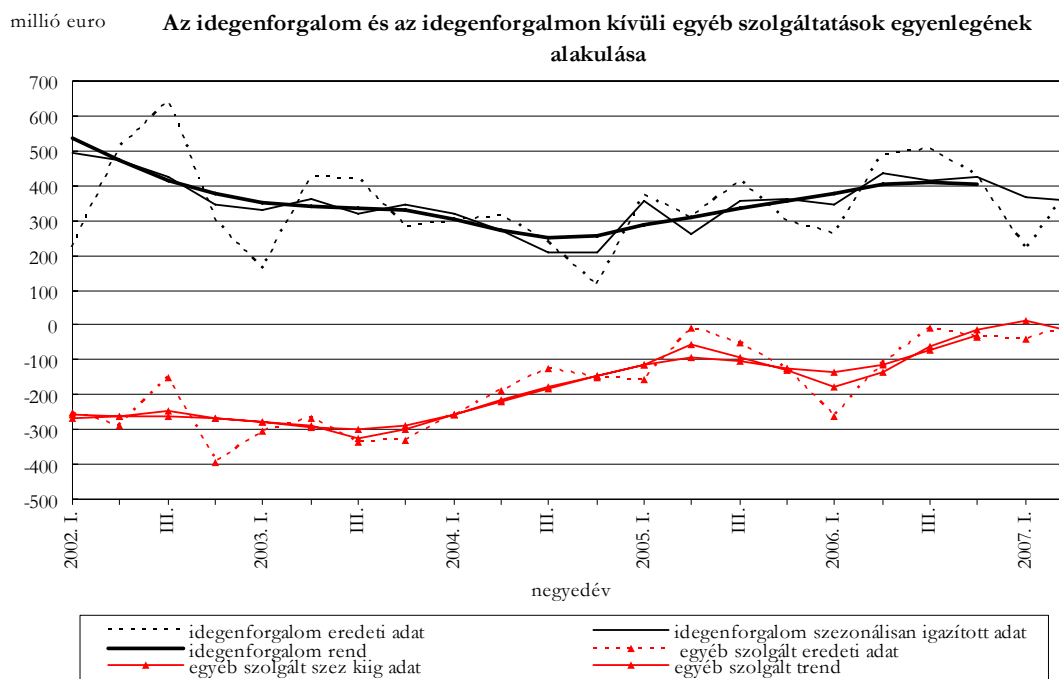
4. ábra

Az áruforgalomban az export és az import esetében egyaránt a szezonális hatásoktól megtisztított II. negyedéves érték kevesebb, mint az első negyedéves volt, a trend értékek változatlan szinten maradnak. Az áruforgalom többlete ennek megfelelően kismértékben bővült az előző negyedévhez képest.

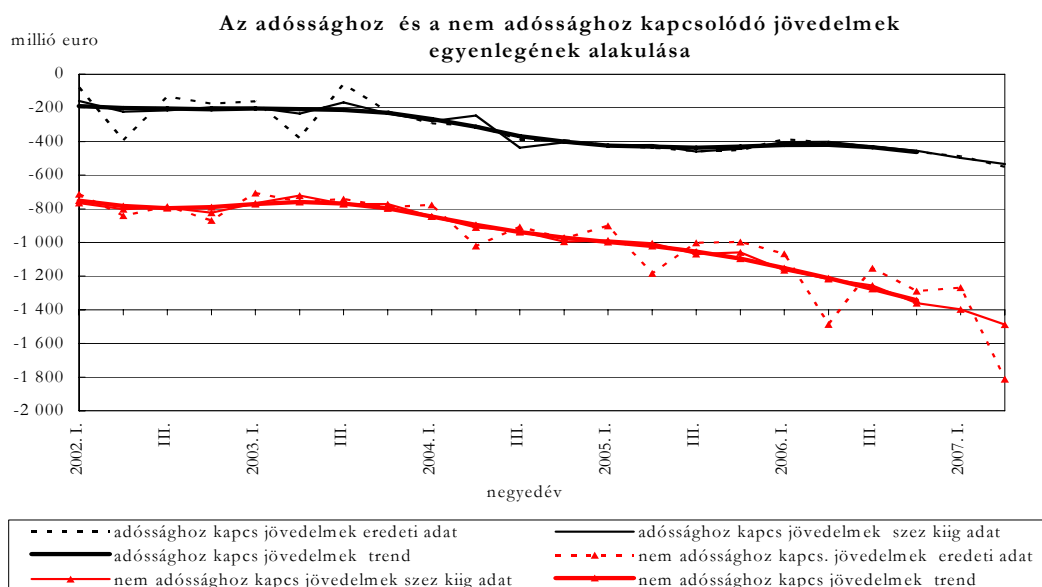
A **szolgáltatások** bevételi többlete szezonálisan igazítva alig változott az előző negyedévhez képest, a második negyedéves érték 364 millió euro volt. A szolgáltatásokon belül az idegenforgalmi többlet második negyedéves szezonálisan kiigazított adata 355 millió euro, mintegy 10 millió euróval kevesebb, mint az előző negyedévben volt. Az egyéb szolgáltatásoknál a második negyedévben hiány keletkezett, értéke a szezonális hatásoktól megtisztítva 18 millió euro volt. (5. ábra)

5. ábra

A **jövedelem-** és transzferméleg összetevői közül az adóssághoz (kamatjüvedelmek) és a nem adóssághoz kapcsolódó jüvedelmek (tulajdonosi jüvedelmek) alakulása a meghatározó. (6. ábra) Az adóssághoz kapcsolódó jüvedelmek szezonálisan kiigazított hiánya 534 millió euro, a nem adósság típusú jüvedelmeken keletkezett hiány pedig 1488 millió euro. Mindkét jüvedelemtípusnál a hiány bővülése figyelhető meg egyfelöl az újrabefektetett jüvedelmek folyamatosan növekvő nagysága, másfelöl a növekvő kamatkiadások következtében.

6. ábra

A **folyó transferek** egyenlege szezonálisan igazítva 2007. II. negyedévben 20 millió euro bevételi többletet mutatott.

Az **EU-val kapcsolatos**³ második negyedéves tranzakciókat tekintve, a folyó transferek hiánya 15 millió euro, míg a tőke-transzferként elszámolt tranzakciók bevételi többlete 145 millió euro. Összességében tehát a második negyedévben 130 millió euro bevételi többlet keletkezett.

A finanszírozás alakulása

2007. második negyedévben a nem adósságeneráló finanszírozás formájában a tőkemozgások egyenlege 4,2 milliárd euro kiáramlást mutatott. A magyar befektetők külföldre irányuló részesedés formájában megvalósuló közvetlen tőkebefektetésének értéke 661 millió euro (7. ábra) az újrabefektetett jövedelmek -60 millió eurós értéke, valamint a külföldi befektetők részesedés formájában megvalósuló 1,4 milliárd eurós tőke kivonása, és a -1,7 milliárd eurós újrabefektetett jövedelem eredményként alakult ki. (8. ábra)

A Budapest Airport tulajdonosváltásának eredményeképpen összességében jelentősen (1,9 milliárd euro) csökkent a külföldiek magyarországi részvény és egyéb részesedés formájában megvalósult tőkebefektetés.

A tulajdonviszonyt megtestesítő portfólió befektetéseknél jelentkező nettó forgalom 459 millió euro forráskiáramlást mutatott.

Az adósságeneráló finanszírozás egyenlege a második negyedévben 3 milliárd euró, ebből a közvetlen tőkebefektetésekhez tartozó egyéb tőkemozgásoknál a magyar befektetők külföldi közvetlen tőkebefektetéseikhez 70 millió euro kiáramlás, és a külföldiek magyarországi tőkebefektetéseikhez 2,2 milliárd euro beáramlás kapcsolódott.

1. tábla

A közvetlen tőkebefektetések forgalmának alakulása⁴

	2005					2006					2007	
	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	Év összesen	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	Év összesen	I. n. év	II. n. év
Külföldön	-469	-1 343	39	-4	-1 777	-576	-277	-278	-1 782	-2 913	-565	-791
Részvény és egyéb részesedés, egyenleg	-478	-1 239	-61	-60	-1 837	-143	-192	-207	-1 375	-1 917	-346	-661
Újrabefektetett jövedelem, egyenleg	-63	82	-6	-109	-96	-193	-27	-227	-241	-688	-240	-60
Egyéb tőkemozgás, egyenleg	72	-186	106	164	156	-241	-58	156	-166	-309	21	-70
Magyarországon	1 064	1 896	758	2 454	6 172	2 274	522	1 550	1 334	5 680	719	-800
Részvény és egyéb részesedés, egyenleg	305	888	340	2 433	3 966	894	243	688	-490	1 335	380	-1 370
Újrabefektetett jövedelem, egyenleg	531	-831	1 104	1 114	1 918	533	-1 639	1 392	1 545	1 830	647	-1 674
Egyéb tőkemozgás, egyenleg	227	1 839	-686	-1 093	288	848	1 918	-530	279	2 516	-308	2 244

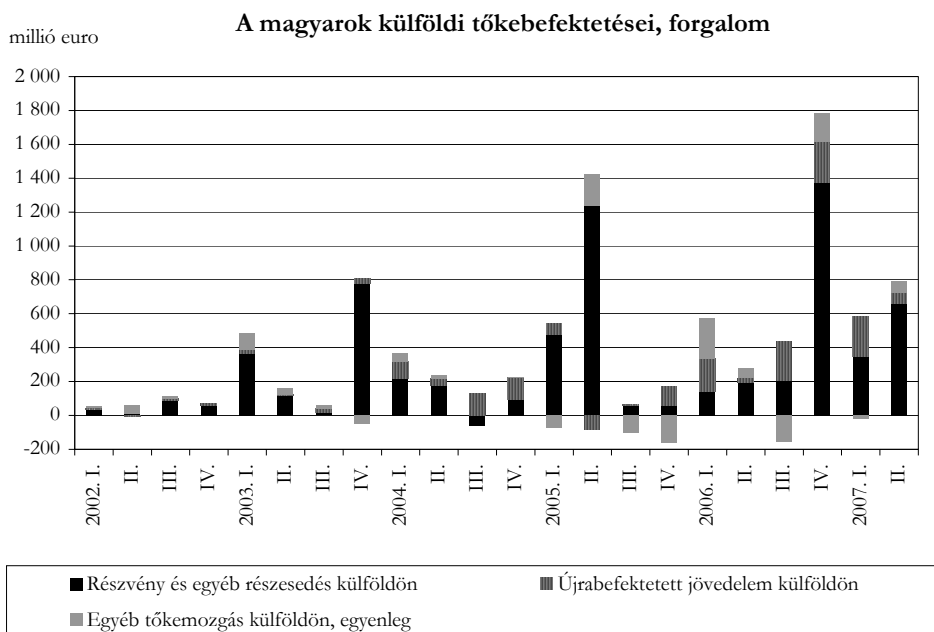
A tábla adatai a fizetésimérleg-statisztikában alkalmazott előjel-konvenciót követik.

³ A pénzügyi számlák magyarországi gyakorlatától eltérően a fizetésimérleg-statisztikákban az agrárintervenciók felvásárlások nem jelennek meg külfölddel szembeni tranzakcióként, illetve az ezzel összefüggő követelések EU-val szembeni követeléseként. Ez az eljárás összhangban áll az Eurostat által követett azon gyakorlattal, amelyet az EU intézményekre vonatkozó fizetési mérleg összeállítása során alkalmaz.

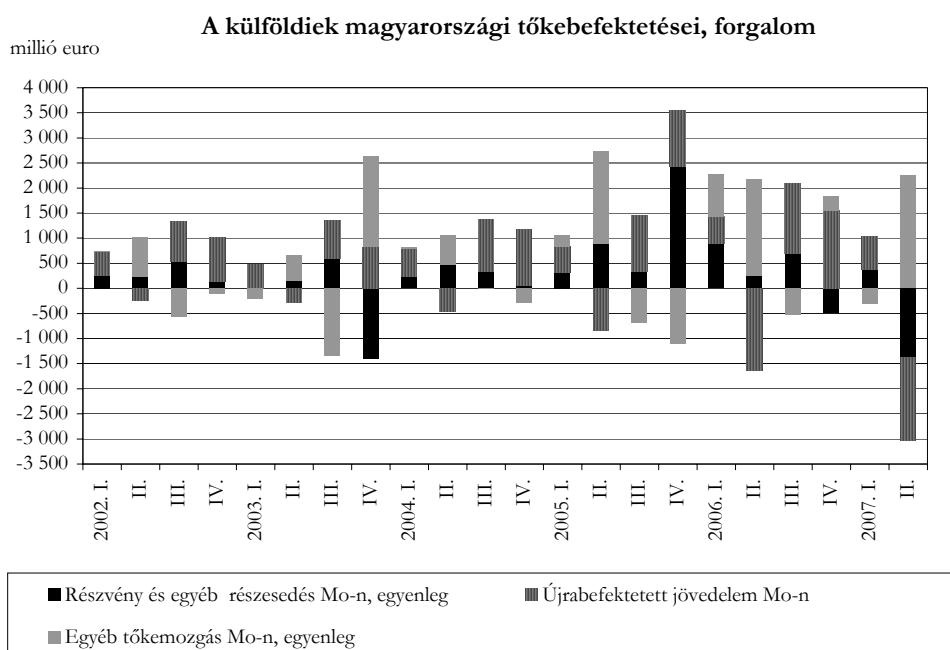
A fizetési mérlegben elszámolt EU-források negyedévente eltérő mértékét a források tényleges lehívásának időpontja befolyásolja, viszont az EU költségvetéséhez történő bruttó nemzeti jövedelem (GNI) arányos hozzájárulásunkat egyenletesen számoljuk el.

⁴ Az újrabefektetett jövedelem az adózott eredmény és a megszavazott osztalék különbsége. 2006-ra a közvetlen tőkebefektetések adózott eredmény komponense is már a vállalati kérdőíveken alapuló, jelentett adat, így az újrabefektetett jövedelem is az. 2007-re az adózott eredmény még becslés, ezért annak ellenére, hogy az osztalék már jelentett adatokon alapul, az újrabefektetett jövedelem is csak becslés. A kérdőívek, illetve a becslés éves adatát az adózott eredménynél a GDP szezonális faktorainak arányában közel egyenletesen osztjuk negyedévekre. Mivel az osztalék, mint jövedelem a tulajdonos döntése alapján keletkezik, statisztikai elszámolása a megszavazás időpontjához igazodik, jellemzően az első két negyedévre koncentrálódik: az éves osztalék adat 20%-át az első negyedévre, 80%-át a második negyedévre számoljuk el. Ebből **adódóan a második negyedévben az újrabefektetett jövedelem értéke mindig negatív.**

7. ábra

8. ábra

A tartalékok, adósságállomány alakulása

2007. június végén a jegybanki tartalékok értéke 17,0 milliárd euro volt. A nemzetgazdaság bruttó adósságállománya 5,0 milliárd euróval volt nagyobb az előző negyedév végén mért értéknél. A közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével a bruttó adósságállomány 7,1 milliárd euróval nőtt a második negyedévben. A nettó külföldi adósság 3,8 milliárd euróval, míg a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével együtt számítva 5,8 milliárd euróval növekedett. A külföldiek tulajdonában lévő, forintban denominált államkötvények állománya 2007. június végén 12,5 milliárd euro volt, 0,1 milliárd euróval magasabb az előző negyedév végén mért adatnál.

2. tábla

Magyarország külfölddel kapcsolatos adósságállománya az időszak végén

milliárd euro

	2006	2007	
		I. n. év	II. n. év
I. Nemzetgazdaság (S.1), bruttó adósság /1	68.4	72.6	77.6
II. Nemzetgazdaság (S.1), nettó adósság /1	31.0	33.2	37.1
III. Nemzetgazdaság (S.1), bruttó adósság (A+B)/2	84.7	89.1	96.2
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	31.1	33.0	33.9
A.1. ebből: forint adósság /3	12.8	13.7	14.4
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	53.7	56.1	62.3
IV. Nemzetgazdaság (S.1), nettó adósság (A+B)/2	39.1	41.1	47.0
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	14.1	15.3	16.2
A.1. ebből: forint adósság /3	12.7	13.5	14.3
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	25.1	25.8	30.8

/ 1 a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőke nélkül

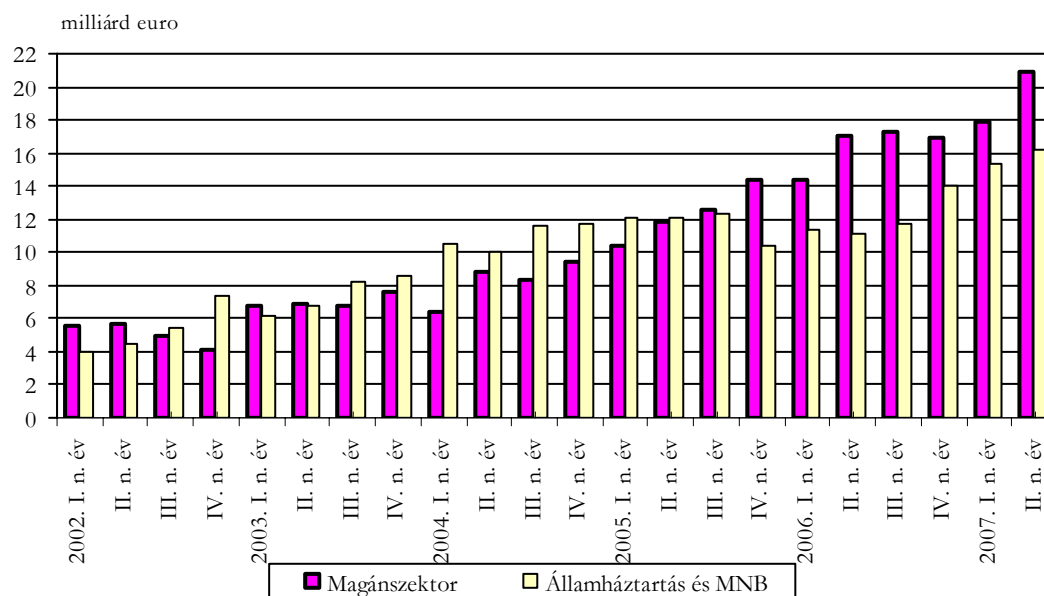
/ 2 a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével együtt

/ 3 értékpapír+egyéb

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

9. ábra

Magyarország nettó adósságállománya*, 2002-2007

/ * a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőke nélkül

A nemzetgazdaság nettó adósságállománya 2007. június végén 37,1 milliárd euro (a GDP arányában 38,7%) volt. A közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével együtt pedig 47,0 milliárd eurót (a GDP arányában

49,0%) tett ki. 2007. II. negyedév végén az előző negyedévhez viszonyítva az államháztartás és az MNB nettó adósságállománya 0,9 milliárd euróval nőtt.

Összefoglaló táblák

3. tábla

A folyó fizetési mérleg alakulása

millió euro

	2005					2006					2007		
	I.n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I.-IV.n.év	I.n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I.-IV.n.év	I.n. év	II. n. év	I.-II.n.év
1. Áruk, egyenleg	-178	-278	-706	-328	-1490	-407	-134	-393	13	-921	178	200	378
1.1. Export	11290	12632	12533	13665	50120	13625	14429	14501	16525	59079	16218	16735	32953
1.2. Import	11468	12910	13239	13993	51610	14032	14563	14894	16512	60001	16040	16536	32575
2. Szolgáltatások és jövedelmek, egyenleg	-1087	-1296	-1074	-1244	-4701	-1422	-1485	-1053	-1330	-5290	-1561	-1932	-3494
2.1. Szolgáltatások*, egyenleg	214	301	362	176	1054	1	377	500	391	1268	175	401	576
2.1.1. Export	2297	2538	2825	2627	10287	2156	2560	2889	2944	10549	2487	2961	5448
2.1.2. Import	2083	2237	2463	2451	9233	2155	2183	2389	2554	9281	2312	2560	4872
2.2. Jövedelmek, egyenleg	-1301	-1597	-1436	-1420	-5755	-1423	-1862	-1553	-1720	-6558	-1736	-2333	-4070
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhez	-423	-438	-459	-452	-1771	-385	-406	-429	-461	-1682	-488	-550	-1038
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcs	-902	-1184	-1002	-997	-4085	-1067	-1486	-1153	-1288	-4993	-1268	-1812	-3080
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	23	24	25	29	102	29	30	28	29	117	19	29	48
3. Viszonyatlan folyó átutalások, egyenleg	-8	77	-82	190	178	245	-6	106	32	377	196	33	229
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-1273	-1498	-1861	-1382	-6013	-1585	-1625	-1340	-1285	-5835	-1187	-1700	-2887
5. Tökemérleg egyenlege	171	183	81	277	713	114	35	209	318	675	54	32	86
6. Külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség (4+5)	-1102	-1314	-1780	-1104	-5301	-1471	-1590	-1131	-967	-5159	-1134	-1667	-2801
7. Nem adóssággeneráló finanszírozás, egyenleg	121	-1398	1924	2824	3471	1229	-2357	1292	-274	-109	-206	-4223	-4428
7.1. Külföldön, egyenleg	-541	-1157	-67	-168	-1933	-336	-219	-434	-1616	-2604	-586	-721	-1307
7.1.1. Részvény és egyéb részesedés	-478	-1239	-61	-60	-1837	-143	-192	-207	-1375	-1917	-346	-661	-1007
7.1.2. Újrabefektetett jövedelem	-63	82	-6	-109	-96	-193	-27	-227	-241	-688	-240	-60	-300
7.2. Magyarországon, egyenleg	837	57	1444	3547	5884	1426	-1396	2080	1055	3164	1027	-3043	-2016
7.2.1. Részvény és egyéb részesedés	305	888	340	2433	3966	894	243	688	-490	1335	380	-1370	-990
7.2.2. Újrabefektetett jövedelem	531	-831	1104	1114	1918	533	-1639	1392	1545	1830	647	-1674	-1026
7.3. Portfólió befektetések, részvény és egyéb részesed	-175	-298	547	-555	-481	139	-741	-354	288	-668	-646	-459	-1105
*- cbból: Idegenforgalom, egyenleg	373	307	413	301	1394	263	487	507	427	1684	214	404	618
bevétel	822	846	997	639	3304	614	830	1104	824	3371	618	875	1493
kiadás	450	538	584	338	1910	351	343	597	397	1687	404	471	875

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

4. tábla

A folyó fizetési mérleg alakulása (szezonálisan kiigazított adatok) ^{a)}

millió euro

	2005				2006				2007	
	I. n.év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I. n.év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I. n.év	II. n. év
1. Áruk, egyenleg	-306	-269	-578	-340	-444	-187	-282	-10	139	164
1.1. Export	11638	12549	12885	13007	14033	14337	14914	15731	16695	16631
1.2. Import	11841	12747	13633	13356	14487	14379	15338	15761	16560	16327
2. Szolgáltatások és jövedelmek	-1155	-1220	-1252	-1211	-1334	-1285	-1330	-1392	-1521	-1676
2.1. Szolgáltatások	240	185	242	257	202	325	316	376	351	364
2.1.1. Idegenforgalom, egyenleg	358	263	355	362	347	436	413	427	367	355
bevétel	1009	809	829	779	791	846	848	903	829	848
kiadás	527	552	445	386	416	361	456	455	476	493
2.1.2. Egyéb szolgáltatások, egyenleg	-117	-54	-93	-129	-179	-133	-60	-13	12	-18
bevétel	1551	1701	1864	1851	1622	1740	1821	1974	1966	2097
kiadás	1718	1751	1994	1877	1820	1873	1849	1857	1973	2114
2.2. Jövedelmek	-1396	-1405	-1494	-1468	-1536	-1610	-1646	-1768	-1872	-2040
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem,	-422	-421	-459	-443	-404	-403	-431	-454	-498	-534
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem,	-987	-1004	-1069	-1059	-1163	-1218	-1255	-1360	-1398	-1488
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	26	26	26	26	31	29	28	28	24	27
3. Viszonyatlan folyó átutalások, egyenleg	-32	59	-58	212	214	-21	130	57	160	20
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-1532	-1391	-1732	-1450	-1653	-1487	-1328	-1420	-1298	-1455
5. Tökemérleg egyenlege	180	203	99	202	146	105	193	208	98	96
6. Külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség	-1374	-1291	-1488	-1363	-1435	-1346	-1214	-1217	-1191	-1243

* * * * *

A 2007. harmadik negyedévi fizetésimérleg- és külfölddel szembeni állományi statisztikákat, valamint az első és második negyedéves revideált adatokat 2007. december 29-én teszi közzé az MNB.

* * * * *

a) Módszertani megjegyzések a szezonálisan kiigazított adatokhoz:

A folyó fizetési mérleg összetevőire elvégzendő szezonális kiigazítás az alábbi módszerrel történik:

A folyó fizetési mérleg összetevőinek szezonális kiigazítása az Eurostat ajánlásaival összhangban a Demetra interface-n belül a SEATS TRAMO szoftverrel történik.

Az *ünnepnapok* hatását a magyarországi ünnepnapokra elkészített beépített változó segítségével, a *munkanap-hatást* pedig két regressziós változó felhasználásával szűrjük ki.

A *kiugró értékek* közül az egy időszakot érintő additív outlier és a több időszakot érintő csillapodó törés (transitory changes) azonosítását végzi el a program.

Az adatok egységes tartalommal 1995-től állnak rendelkezésre, ezért az idősorokat ettől az évtől igazítjuk. A revízió csökkentése érdekében egy éven keresztül ugyanazt a modellbeállítást alkalmazzuk és a megjelenő publikációkban a program által számolt trend helyett a szimmetrikusan a centrumtól távolodva csökkenő súlyú öt-havi ($Y_t = 1/9 * X_{t-2} + 2/9 * X_{t-1} + 3/9 * X_t + 2/9 * X_{t+1} + 1/9 * X_{t+2}$) mozgóátlagot szerepeltetjük.

Az egyenlegekre nézve direkt kiigazítást alkalmazunk, ami annyit jelent, hogy az egyenlegeket és aggregátumokat közvetlenül tisztítjuk meg a szezonális hatásoktól és nem a szezonálisan kiigazított összetevőkből képezzük az egyenlegeket és az aggregátumokat. Ebből következően az összetevők szezonálisan kiigazított adataiból nem állítható elő az egyenleg szezonálisan kiigazított adata.

Módszertani megjegyzések a publikációhoz, táblázatokhoz:

- 1) A szektorok és alszektorok neve után szereplő kód (pl. S.121) a nemzetközi gyakorlatban általánosan használt osztályozás megfelelő csoportjára utal. Az egyes szektorok tartalmi leírása az MNB honlapján a Pénzügyi adatok/Statisztika címszó alatt „Az új statisztikai szektorbontás 2001 júniusától” található (www.mnb.hu).
- 2) Az IMF SDDS közzétételi szabványának való megfelelés miatt az MNB a 2003. III. negyedéves adatok közzétételétől kezdődően az internetes statisztikai idősorok között egy új összetételű külső adósságállományi adatot is publikál. A már korábban is publikált bruttó külső adósság és az új adósságkategória között az a különbség, hogy utóbbi a külfölddel szembeni pénzügyi derivatíva tartozásokat nem sorolja az adósságelemek közé. A továbbiakban az Interneten – az adósságkategória feltüntetésével – mindkét adat publikálásra kerül.

MAGYAR NEMZETI BANK

STATISZTIKA